

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی

سوالاتی که تکراراً پرسیده می شوند

جوزا ۱۳۹۸

ریاست اطلاعات و آگاهی عامه

فهرست عناوین

۲	سوالات عمومی
۲	وظایف قانونی و آمادگی های سازمانی
۵	شکایات و اعتراضات
۱۶	تخلفات انتخاباتی و مجازات آن
۱۹	جرایم انتخاباتی و مجازات آن
۲۱	مبارزات انتخاباتی
۲۳	مشارکت جوانب ذیدخل
۲۵	جندر
۲۶	سوالات دیگر

سوالات عمومی

۱. در مورد حل منازعات انتخاباتی معلومات دهید؟

حل منازعات انتخاباتی عبارت از یک راه حل مؤثر جهت رسیدگی به شکایات مشروع می‌باشد که در جریان روند انتخابات مطرح می‌گردد. شکایات مربوط به منازعات انتخاباتی می‌تواند در مراجع قانونی مربوطه ثبت، و قبل از انتخابات، در جریان انتخابات و بعد از انتخابات مورد رسیدگی قرار گیرند.

۲. چرا حل منازعات انتخاباتی مهم می‌باشد؟

منازعات انتخاباتی ممکن است در جریان رقابت‌های انتخاباتی مطرح گردد. در صورتی که منازعات انتخاباتی بطور درست مدیریت نگردد، ممکن شفافیت پروسه انتخابات را خدشه‌دار ساخته و به آشوب اجتماعی و سیاسی بینجامد. بنابراین، به یک میکانیزم مؤثر حل منازعات انتخاباتی نیاز است تا از طریق آن عدالت انتخاباتی تأمین گردد. سیستم حل منازعات انتخاباتی به سیستم استیناف نیز اطلاق می‌شود که از طریق آن اجراءات یا طرزالعمل‌های انتخاباتی بصورت قانونی به چالش کشیده شده، راجع به استیناف تحقیق صورت گرفته و عدالت تأمین می‌شود.

۳. اصول کلیدی برای ایجاد یک مرجع جهت رسیدگی به شکایات و منازعات انتخاباتی در یک کشور کدام اند؟

مرجع مسئول رسیدگی به منازعات انتخاباتی باید مستقل، بی‌طرف و از لحاظ تخنیکی قادر به حل منازعات مطابق با قانون اساسی باشد. سیستم حقوقی و مرجع مسئول برای حل منازعات انتخاباتی باید اطمینان دهند که سیستم شکایات شفاف، قابل فهم و بدون مشکلات مخصوصاً مصارف گزاف می‌باشد. در جریان بررسی و اخذ تصامیم داخلی باید محرمانه حفظ شود، در عین حال گزارش دهی از پیشرفت نیز به همین اندازه مهم می‌باشد. تصامیم نهایی باید منتشر گردد.

وظایف قانونی و آمادگی‌های سازمانی

منبع:

- (۱) قانون انتخابات ۱۳۹۸
- (۲) طرز العمل وظایف و صلاحیت‌های کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی

۴. قانوناً کدام نهاد مسئول رسیدگی به منازعات انتخاباتی است؟

بر اساس قانون انتخابات مصوب دهم سنبله سال ۱۳۹۵، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی یگانه مرجع مسئول رسیدگی به شکایات و منازعات انتخاباتی در افغانستان می‌باشد.

۵. وظایف کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی چیست؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی مکلف به رسیدگی اعتراضات و شکایات ناشی از تخطی و تخلفات انتخاباتی، و شناسایی جرایم انتخاباتی می‌باشند.

۶. اهداف کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام‌اند؟

- شفافیت، عدالت و موثریت در انجام امور وظایف کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی؛
- تقسیم وظایف میان اعضای کمیسیون و دارالانشای آن تا اینکه از تطبیق موثر پرونده‌های انتخاباتی توسط کمیسیون اطمینان حاصل شده و در عین حال اصل مشارکت و هماهنگی نیز رعایت شود.

۷. صلاحیت‌های کلیدی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام‌اند؟

- رسیدگی به موارد اعتراض بر فهرست کاندیدان و رای‌دهندگان و شرایط و اوصاف کاندیدان که در جریان انتخابات مطرح می‌شوند.
- رسیدگی به شکایاتی ناشی از تخلفات انتخاباتی، مشروط بر اینکه، شکایت مطابق احکام این قانون در زمان معینه آن ثبت شده باشد.

- صدور توصیه، اخطار و دستور به اقدام اصلاحی به شخص یا اداره که مرتکب تخلف گردیده است.
- بررسی و شناسایی جرایم مربوط به پروسه انتخابات و معرفی مرتکبین آن غرض تعقیب عدلی به مراجع ذیصلاح.
- وضع جریمه‌های نقدی حسب احوال مطابق احکام قانون انتخابات.
- صدور دستور در مورد شمارش مجدد آراء در مراکز رای‌دهی مشخص، قبل از اعلان نتایج انتخابات.
- بی‌اعتبار شناختن اوراق رای‌دهی فاقد شرایط لازم.

۸. آیا کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی در اتخاذ تصمیم خود مستقل است؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی در انجام وظایف و تصمیم خود مستقل بوده و تحت اثر هیچ ارگان و یا شخصی قرار ندارد.

۹. آیا کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی دارای دفاتر ولایتی می‌باشد؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی دارای دفاتر ولایتی در ۳۴ ولایت می‌باشد.

۱۰. صلاحیت‌ها / وظایف دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام‌اند؟

کمیسیون‌های ولایتی شکایات مکلف به رسیدگی به اعتراضات و شکایات ناشی از تخطی و تخلفات انتخاباتی و شناسایی جرایم انتخاباتی در ولایت مربوطه می‌باشند.

۱۱. کمیشنران مرکزی و ولایتی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی چگونه مقرر می‌شوند؟

- احزاب سیاسی که در وزارت عدلیه ثبت می‌باشند هرکدام باید یک شخص و نهادهای جامعه مدنی مرتبط به انتخابات نیز یک لیست ۱۵ نفری که حد اقل ۵ نفر آن زن باشد را با اسناد مربوط شان طی ۷ روز کاری به منظور مقرری اعضای کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و رؤسای دارالانشای کمیسیون‌ها به دولت جمهوری اسلامی افغانستان معرفی نمایند.
- احزاب سیاسی و جوامع مدنی مربوط به انتخابات باید اشخاصی را برای عضویت

کمیسیون‌های انتخاباتی و رؤسای دارالانشای کمیسیون‌ها معرفی نمایند که عضویت احزاب سیاسی را نداشته باشند.

■ رییس جمهور باید اعضای کمیسیون‌های انتخاباتی و رؤسای دارالانشاء را از میان لیست افرادی که از طرف احزاب سیاسی و جوامع مدنی مربوط به انتخابات معرفی شده مقرر نماید.

■ در صورتی که رییس جمهور جزء لیست کاندیدان ریاست جمهوری باشد، رییس جمهور و کاندیدان انتخابات ریاست جمهوری باید هر کدام به ۱۴ شخص از میان اشخاص مذکور به حیث عضو کمیسیون‌های انتخاباتی و رؤسای دارالانشای کمیسیون‌ها رای می‌دهند.

■ پنج تن از اشخاصی که تحصیلات عالی در بخش‌های قانون و فقه داشته باشند و بیشترین رای را دریافت نموده‌اند باید از طرف رییس جمهور با در نظر داشت ترکیب قومی و جندر که باید حد اقل یک عضو زن در مرحله اول داشته باشد به حیث اعضای کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تعیین می‌شوند. به همین منوال، شخص ششمی که بیشترین رای را دریافت نموده به حیث رییس دارالانشای کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تعیین می‌گردد.

۱۲. ترکیب کمیسیون مرکزی شکایات چگونه است؟

کمیسیون مرکزی شکایات متشکل از پنج عضو (کمیشنر) می‌باشد. کمیسیون توسط رئیس اداره می‌شود. رئیس، معاون و منشی کمیسیون مرکزی شکایات از میان اعضاء توسط خود آنها به اساس رأی آزاد، سری و مستقیم طبق طرزالعمل مربوطه انتخاب می‌شوند.

۱۳. اعضای کمیسیون مرکزی شکایات برای چه مدت تعیین می‌گردند؟

- سه عضو برای مدت پنج سال؛
- دو عضو برای مدت سه سال؛
- دو تن از متخصصین بین المللی امور انتخابات بدون حق رأی

۱۴. آیا کمیشنران کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی برای دوره بعدی نیز تعیین شده می‌توانند؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی برای دوره‌های بعد که مدت ۵ سال است تعیین شده می‌تواند.

۱۵. ترکیب و تشکیل دارالانشای کمیسیون مرکزی شکایات چگونه است؟

کمیسیون مرکزی شکایات دارای دارالانشاء می‌باشد که در راس آن رئیس دارالانشاء قرار دارد. ریاست دارالانشاء متشکل از کارمندان دائمی و موقت می‌باشد.

۱۶. ترکیب کمیسیون‌های ولایتی شکایات چگونه است؟

کمیسیون‌های ولایتی شکایات متشکل از سه عضو (کمیشنر) به ترتیب ذیل می‌باشد:

- دو عضو آن از طرف کمیسیون مرکزی شکایات با در نظر داشت ترکیب جنسیتی (یک زن و یک مرد) مقرر می‌گردند.
- یک عضو آن از طرف کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان به پیشنهاد کمیسیون مرکزی شکایات و منظوری رئیس جمهور مقرر می‌گردد.

۱۷. ترکیب دارالانشای کمیسیون‌های ولایتی شکایات چگونه است؟

در دارالانشاء هر ولایت ۶ کارمند وجود دارد. دارالانشاء ولایتی توسط آمر دارالانشاء رهبری شده و شامل دفتر مالی، کارمند تحقیق و بررسی شکایات، عضو بررسی شکایات، تحویل دار و صفا کار می‌باشد.

۱۸. اعضای کمیسیون‌های ولایتی شکایات برای چه مدت تعیین می‌گردند؟

اعضای کمیسیون‌های ولایتی شکایات یک ماه قبل از ثبت نام رای‌دهنده گان و کاندیدان مقرر می‌گردند. مدت زمان خدمت آنها یک ماه بعد از اعلان نتایج نهایی انتخابات تکمیل می‌گردد و بعد از انحلال صلاحیت‌های آنها به دفتر مرکزی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی منتقل می‌گردد.

۱۹. آیا کمیسیون ولایتی شکایات بعد از تکمیل شدن دوره خدمت کمیشنران نیز به کار خود ادامه می‌دهد؟

دارالانشای کمیسیون‌های ولایتی شکایات بعد از تکمیل شدن دوره خدمت اعضای ولایتی

نیز به کار خود ادامه می‌دهد.

۲۰. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی از طرف کی حمایت مالی می‌شود؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی از طرف دولت افغانستان حمایت مالی می‌شود. این کمیسیون می‌تواند از سازمان ملل و جامعه بین‌المللی نیز حمایت تخنیکی و مالی غرض ارتقاء ظرفیت برای اجراء وظایف قانونی خود پیشنهاد نماید.

۲۱. تفاوت‌های کلیدی بین کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام اند؟

کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی اداره‌کننده انتخابات می‌باشند. کمیسیون مستقل انتخابات مسئول اداره و نظارت از هر نوع انتخابات بوده و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی مسئول رسیدگی و حل منازعات انتخاباتی می‌باشد.

شکایات و اعتراضات

منبع:

(۱) قانون انتخابات ۱۳۹۸

(۲) طرزالعمل رسیدگی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی مصوب ماه ثور ۱۳۹۷، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی.

۲۲. شکایت انتخاباتی چیست؟

ابراز نارضایتی کتبی کاندید و یا نماینده او علیه مشتکی علیه مشخص در رابطه به تخطی، تخلف و جرایم انتخاباتی است که در موارد و مواعد مشخص در قوانین مربوط و طرزالعمل‌های مربوط رسماً صورت می‌گیرد.

۲۳. اعتراض انتخاباتی چیست؟

درج ایراد در فورم مشخص توسط اشخاص حقیقی و حکمی مبنی بر واجد شرایط بودن کاندیدان، رأی‌دهندگان و تصامیم کمیسیون‌های ولایتی شکایات در موارد و مواعد مشخص

در قانون صورت می‌گیرد.

۲۴. تخطی انتخاباتی چیست؟

شامل اعمال غیر قصدی و سهوی می‌باشد که از طرف رأی‌دهنده، کاندید، کارکن انتخاباتی، ناظر، مشاهد، رسانه و سایر اشخاص مشمول روند انتخابات واقع می‌گردد.

۲۵. کجا می‌توانم شکایت و اعتراض خود را ثبت نمایم؟

- کمیسیون‌های ولایتی شکایات
  - کمیسیون مرکزی شکایات
  - در مرکز/محل رای‌دهی در روز انتخابات. در صورت عدم وجود نماینده کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی در مرکز و یا محل رای‌دهی، رئیس محل رای‌دهی و یا مدیر مرکز رای‌دهی مسئول دریافت شکایات و اعتراضات انتخاباتی می‌باشند.
  - از طریق آنلاین
- در صورت عدم وجود و یا بسته بودن دفتر ولایتی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و یا در حالات خاص، دفتر مرکزی از کمیسیون مستقل انتخابات جهت دریافت و انتقال شکایات به دفتر مرکزی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی درخواست همکاری نماید.

۲۶. آیا برای ثبت شکایات و یا اعتراضات فیس پرداخته می‌شود؟

هیچ فیزی برای درج و ثبت شکایت و اعتراض وجود ندارد.

۲۷. شرایط، اوصاف و مکلفیت‌های شخص که شکایت و یا اعتراض ثبت می‌نماید کدام‌اند؟

- دارای اهلیت کامل حقوقی باشند.
- هویت، مشخصات، آدرس و در صورت امکان شماره تماس و آدرس الکترونیکی مشتکی علیه را در فورمه شکایت درج نماید.
- در صورت نمایندگی از کاندیدان و یا سایر اشخاص حقیقی و حکمی، معرفی نامه معتبر حاوی امضاء و مهر آنها به دست داشته باشد.
- اعتراض و یا شکایت خود را شخصاً و یا توسط نمایندگان با صلاحیت خویش در موعد قانونی درج کند.

- به محتوای شکایت خود آگاهی کامل داشته باشد.
- موضوع اعتراض و یا شکایت را مطابق قانون انتخابات به صورت مستند و واضح بنویسد.
- فورمه اعتراض و شکایت را باید مطابق رهنمود مربوط خانه پری نماید.
- شهرت و آدرس مشتکی علیه را ارائه نماید.
- برای اثبات اعتراض و شکایت خود مدارک اثباتیه کافی ارائه نماید.

۲۸. حقوق و مکلفیت های معترض علیه و مشتکی علیه کدام اند؟

- معترض علیه و مشتکی علیه باید غرض استفهام شکایت وارده و بررسی شکایت پس از اطلاع یابی از موضوع شکایت به ساعت و روزی که توسط کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی ولایت مربوطه و یا کمیسیون مرکزی شکایات مشخص می شود به مراجع مربوطه مراجعه نماید.
- معترض علیه و مشتکی علیه حق دارند، اعتراض و یا شکایت را با ارائه مدارک اثباتیه دفع نمایند.
- مشتکی علیه حین مراجعه به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی جوابها و یا دفاعیه خود را در مقابل اعتراض و یا شکایت وارده در فورم دفاعیه درج نموده و بعد از امضاء و یا گذاشتن نشان انگشت، در وقت معین به ریاست تحلیل و بررسی تسلیم نماید.
- کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی در صورت ضرورت، معترض علیه و مشتکی علیه را در جلسات علنی دعوت می نماید.
- عدم مراجعت طرفین قضیه به کمیسیون های ولایتی و یا مرکزی شکایات مانع اتخاذ تصمیم و یا فیصله کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی شده نمی تواند.

۲۹. موضوع شکایت و اعتراض چیست؟

- موضوع باید مشمول یکی از موارد باشند که در قانون انتخابات و اسناد تقنینی کمیسیون های انتخاباتی، تخطی، تخلف و جرم انتخاباتی شمرده شده باشد.
- موضوع باید واضح و مبتنی بر واقعیت باشد.
- در صورت اثبات کذب ادعا و نادرستی معلومات و کتمان حقایق مربوط به اعتراض

و شکایت، شاکی و معترض مطابق احکام قانون انتخابات مأخذه می‌شوند.

۳۰. در صورت تکرار اعتراض و شکایت چه واقع خواهد شد؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی به موارد اعتراض و شکایات تکراری در موضوع واحد رسیدگی و تصمیم واحد اتخاذ می‌نماید.

۳۱. کدام اشخاص و در چه زمانی می توانند اعتراض و یا شکایت درج نمایند؟

نوع شکایات	کی می تواند شکایت درج نماید؟	زمان ثبت شکایات	به کجا شکایت ثبت گردد؟	چه وقت به شکایات رسیدگی می شود؟
فهرست رای دهندگان	جوانب ذیدخل انتخاباتی	در خلال سه روز کاری بعد از اعلان لیست ابتدایی رای دهندگان	کمیسیون های ولایتی و مرکزی شکایات	کمیسیون های ولایتی به شکایات طی ۱۵ روز کاری بعد از اینکه تاریخ ثبت شکایات ختم گردد رسیدگی می نماید.
غیر واجد شرایط بودن کاندیدان	اشخاص، احزاب سیاسی و سایر ارگان ها	در خلال سه روز کاری بعد از اعلان لیست ابتدایی کاندیدان	کمیسیون های ولایتی و مرکزی شکایات	کمیسیون های ولایتی به شکایات طی ۱۵ روز کاری بعد از اینکه تاریخ ثبت شکایات ختم گردد رسیدگی می نماید.
تخطی، تخلف و جرائم انتخاباتی در جریان مبارزات انتخاباتی	جوانب ذیدخل انتخاباتی (ائتلاف ها، احزاب سیاسی، کاندیدان و سایر گروه های ذینفع در انتخابات)	از آغاز الی ختم مبارزات انتخاباتی و از ختم دوره مبارزات انتخاباتی (بشمول دوره سکوت) الی آغاز رای دهی	کمیسیون های ولایتی و مرکزی شکایات	کمیسیون های ولایتی به شکایات طی ۱۵ روز کاری بعد از اینکه تاریخ ثبت شکایات ختم گردد رسیدگی می نماید.

<p>کمیسیون‌های ولایتی به شکایات طی ۱۵ روز کاری بعد از اینکه تاریخ ثبت شکایات ختم گردد رسیدگی می‌نماید.</p>	<p>مراکز/ محلات رای‌دهی و کمیسیون‌های ولایتی و مرکزی شکایات</p>	<p>در روز انتخابات و یا درخورد دو روز کاری (۴۸ ساعت) بعد از روز انتخابات</p>	<p>کاندیدان و نمایندگان آنها و سایر اشخاص ذینفع چون ناظرین، مشاهدین، کارکنان کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی و کمیسیون مستقل انتخابات</p>	<p>پروسه رای‌دهی و شمارش آراء</p>
<p>در خلال مدت ۴۸ ساعت</p>		<p>۲۴ ساعت بعد از تصمیم کمیسیون انتخابات در مورد صندوق‌های قرظین شده</p>	<p>ناظرین و کاندیدان</p>	<p>صندوق‌های قرظین شده</p>
<p>کمیسیون‌های ولایتی به شکایات طی ۱۵ روز کاری بعد از اینکه تاریخ ثبت شکایات ختم گردد رسیدگی می‌نماید.</p>	<p>کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی</p>	<p>طی ۳ روز بعد از نشر نتایج ابتدایی</p>	<p>کاندید و یا نماینده وی</p>	<p>نتایج اولیه انتخابات</p>
<p>کمیسیون‌های ولایتی به شکایات طی ۱۵ روز کاری بعد از اینکه تاریخ ثبت شکایات ختم گردد رسیدگی می‌نماید.</p>	<p>کمیسیون مرکزی شکایات</p>	<p>در ۳ روز کاری بعد از نشر تصمیم کمیسیون</p>	<p>شاکی و یا کاندید</p>	<p>عدم رضایت از تصمیم کمیسیون انتخاباتی شکایات</p>

۳۲. مراحل ثبت شکایت کدام اند؟

- معترض و شاکی و یا نماینده قانونی آنها باید فورمه رسمی درج اعتراض یا شکایت را از کمیسیون‌های ولایتی و یا کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی دریافت نمایند.
- فورم را خانه پری نموده و یا در صورت عدم آشنایی، شاکی و یا معترض باید از کارمندان کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کمک بخواهد.
- فورم خانه پری شده را همراه با اسناد و مدارک اثباتیه تسلیم و سند تسلیمی اخذ نماید.

۳۳. بعد از ثبت شدن شکایت و یا اعتراض، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام کار را انجام می‌دهد؟

- ثبت و ریکارد شکایت و اعتراض
- تصنیف شکایات واصله
- بررسی شکایات
- تحلیل حقوقی
- تصمیم
- ابلاغ
- نشر

نوت بعضی قضایای پیچیده بعد از مرحله تدقیق به تحلیل فرستاده می‌شود.

پروسه حل منازعات

چگونه	کجا	فاز انتخاباتی
<ul style="list-style-type: none"> • دریافت فورم. • خانه پوری فورم. • تسلیم دهی آن به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی با شواهد آن. • اخذ فورم دریافت از کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی. <p>شواهد: اسناد نوشتاری، عکس، صدا، امضاء، نشانه و غیره...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • کمیسیون مرکزی و ولایتی شکایات انتخاباتی • در روز انتخابات در مرکز رای دهی از طریق نماینده گان کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی 	<p>ثبت شکایات</p>
<p>شکایات را بر اساس موضوع آن دسته بندی نموده و به کنگوری های ذیل اولویت بندی می نمایند.</p>	<p>کمیسیون ولایتی شکایات انتخاباتی</p>	<p>دسته بندی و اولویت بندی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • چک صحت اسناد. • برقراری تماس با شاکی و یا مبالغ در مورد اینکه اگر اسناد دیگری در دست دارند و یا در صورت ضرورت به وضاحت. • آماده نمودن گزارش برای هر قضیه و تسلیم دهی آن به بخش بررسی. 	<p>کمیسیون ولایتی شکایات انتخاباتی</p>	<p>تحقیق</p>
<ul style="list-style-type: none"> • متخصصین ماهیت و محتوا شکایت و یا اعتراض را مرور می نمایند. • خلاصه کردن محتویات حقوقی. • ارائه توصیه. 	<p>کمیسیون ولایتی شکایات انتخاباتی</p>	<p>بررسی</p>

<ul style="list-style-type: none"> • کمیسیون ترخیصیه را مرور نموده و تصمیم خود را اخذ می نماید. • شکای و مدافع در مورد تصمیم مطلع خواهند شد. 	کمیسیون ولایتی شکایات انتخاباتی	تصمیم گیری
<ul style="list-style-type: none"> • در صورت عدم رضایت در مورد تصمیم کمیسیون ولایتی. • تسلیم دهی استیناف به کمیسیون مرکزی طی سه روز کاری بعد از اعلان تصمیم. 	کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی	استیناف ها
قضایای استینافی را بر اساس موضوع آن دسته بندی نموده و به کتگوری های ذیل اولویت بندی می نماید.	کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی	دسته بندی و اولویت بندی
بررسی تخنیکی قضیه و اخذ تصمیم توسط کمیسیون ولایتی شکایات انتخاباتی	کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی	تحقیق و بررسی استیناف
<ul style="list-style-type: none"> • رسیدگی به قضایای مهم توسط بورد کمیسیون در حضور شاکی، مدافع و یا نماینده گان شان. نماینده گان جامعه مدنی و رسانه ها نیز باید دعوت شوند. 	کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی	جلسات علنی
<ul style="list-style-type: none"> • تصمیم نهایی توسط بورد کمیسیون اخذ خواهد شد. • اطلاع دهی به شاکی و مدافع در مورد تصمیم. • فرستادن مکتوب رسمی به کمیسیون مستقل انتخابات در مورد تصمیم نهایی. • نشر آن در وب سایت، برگزاری کنفرانس های مطبوعاتی و جلسات همراه با اشخاص ذینفع به منظور شریک ساختن نتایج. 	کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی	اطلاع دهی کمیسیون مستقل انتخابات و اشخاص ذی نفع

۳۴. مراحل ثبت و ریکارد شکایات و اعتراضات کدام اند؟

- شکایات و اعتراضات در "بخش ثبت اعتراض و شکایت" در کمیسیون‌های ولایتی و یا مرکزی شکایات ثبت می‌گردد.
- بعد از دریافت فورم‌های اعتراضات یا شکایات، مأمور مربوط کمیسیون‌های ولایتی و یا مرکزی شکایات برای هر اعتراض یا شکایت یک کود مخصوص داده و ساعت و روز اخذ اعتراض و شکایت را در فورمه‌های مربوطه و کتاب رسیدات درج می‌نماید.
- کارمند کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی نوع شکایت یا اعتراض را در مشوره با مسئول بخش تعیین نموده و آنرا در دوسیه‌ی مربوطه قرار می‌دهد.
- همزمان فشرده اعتراض و یا شکایت و موضوع آنها همراه با تصویر رنگه فورمه‌های مربوط به صورت پی‌هم توسط کارکن مربوط بخش تکنالوژی، در دیتابیس کمیسیون‌های ولایتی یا مرکزی شکایات داخل می‌شود. اگر اسناد اثباتی وجود داشته باشد در دوسیه‌های مربوط قرار داده می‌شوند.
- فورمه‌های اعتراض و شکایت و مدارک اثباتی مربوط به بخش‌های تحلیل حقوقی در ولایات و ریاست بررسی و تحلیل در مرکز می‌سپارند
- اطلاعات مربوط، همزمان از طریق یک سیستم شریک سازی کمپیوتری در اختیار کمیشنر زون مربوط و ریاست بررسی و تحلیل کمیسیون مرکزی شکایات قرار داده می‌شود.
- الی رسیدن دوسیه‌های اعتراضات و شکایات یک یک کاپی از فورمه‌های اعتراض و شکایات مهمی که به شریک سازی فوری و یا رسیدگی عاجل نیاز داشته باشند به صورت هارد نیز در اختیار اعضای کمیسیون‌های شکایات ولایتی مربوط قرار داده می‌شود.

۳۵. مرحله تصنیف شکایات و اعتراضات کدام اند؟

- کاپی‌های جداگانه فورمه‌های اعتراض و شکایت همراه با مدارک اثباتی مربوط جهت بررسی ابتدایی به شعبات و تیم‌های مسلکی مربوط سپرده می‌شوند.
- شعبات و تیم‌های مسلکی، اعتبار اسناد را مورد ارزیابی قرار داده و آنها را در دسته‌های الف، ب و ج تقسیم بندی می‌نمایند.

- در صورت نیاز به مدارک یا اسناد کمکی، معترض یا شاکی غرض فراهم آوری اسناد و مدارک از طریق ایمیل و یا تلفون اطلاع می یابد.
- معترض علیه یا مشتکی علیه غرض پاسخ‌دهی یا دفاع فراخوانده می‌شود.
- در صورت عدم ارائه اسناد پس از سه بار تماس پیهم از جانب کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی، تصمیم صورت می‌گیرد.
- یک نظر کارشناسی فشرده در رابطه به هر اعتراض و شکایت در دوسیه مربوطه توسط مأمور مربوط نوشته شده به "بخش تحلیل" فرستاده می‌شود.

۳۶. مراحل تحلیل و اخذ تصمیم نهایی راجع به شکایات و اعتراضات کدام اند؟

- اعضای مسلکی مربوط به "بخش تحلیل" اعتراضات و شکایات را مورد بررسی قرار داده، ماهیت محتوای آنها را تعریف و تشخیص نموده و احکام قانونی وارد بر آنها را از منابع قانونی مربوط استخراج می‌نمایند.
- اعضای مسلکی فشرده نتایج/ پیشنهادات (تصمیم یا فیصله) را در مورد تحلیل/ مطالعه در جای مربوط فورم‌های اعتراض/ شکایت نوشته و در دوسیه‌ها قرار می‌دهند.
- مسوده تصمیم یا فیصله از جانب مسوؤلان دارالانشاء ولایتی و مرکزی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی به کمیشنران سپرده می‌شوند.
- کمیشنران به اساس پیشنهادات ارائه شده توسط "بخش تحلیل" راجع به شکایات و اعتراضات تصامیم نهایی اتخاذ می‌نمایند.

۳۷. انواع مختلف مدارک که می‌تواند جهت توجیه اعتراضات و شکایات تسلیم گردد، کدام اند؟

شامل سند تحریری، تصویری، صدا، آثار و علایمی می‌شود. اقرار نیز مشمول مدارک اثباتی است.

۳۸. کدام مرجع صلاحیت رسیدگی (اخذ تصمیم) در مورد شکایات و اعتراضات انتخاباتی را دارد؟

کمیسیون‌های ولایتی شکایات مرجع اولیه رسیدگی به شکایات و اعتراضات انتخاباتی

می‌باشند. در حالت استثنائی کمیسیون مرکزی شکایات می‌تواند مرجع اولیه رسیدگی به شکایات انتخاباتی باشد.

۳۹. آیا تصامیم نشر می‌شوند؟

کمیسیون‌های ولایتی و مرکزی شکایات مکلف اند، نتایج رسیدگی و فیصله‌های خود بر اعتراضات و شکایات انتخاباتی را از طریق مجرای رسانه‌های خودی، نظیر وب سایت و نشریه کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و سایر رسانه‌های نوشتاری، شنیداری، و دیداری در معرض دید و قضاوت مردم قرار دهند.

۴۰. آیا یک شخص در صورت عدم رضایت می‌تواند در مورد تصمیم کمیسیون ولایتی شکایات استیناف خواهی نماید؟

در صورتی که کاندید، معترض، شاکی و یا مشتکی علیه بر فیصله‌های کمیسیون ولایتی شکایات قناعت نداشته باشند در خلال سه روز کاری بعد از نشر فیصله، شخصاً و یا توسط نماینده با صلاحیت خویش، در کمیسیون مرکزی شکایات، اعتراض درج کرده می‌تواند. در صورت انقضای این مدت فیصله و یا قرار کمیسیون ولایتی شکایات نهایی دانسته می‌شود.

۴۱. در صورت درج اعتراض رسمی / استیناف بر علیه تصمیم کمیسیون ولایتی چه اتفاقی رخ می‌دهد؟

کمیسیون‌های ولایتی شکایات موظف اند، دوسیه‌های مربوط به اعتراض بر فیصله کمیسیون ولایتی / استیناف را پس از بسته بندی، در ظرف ۴۸ ساعت بعد از ابراز عدم قناعت معترض به کمیسیون مرکزی شکایات ارسال نمایند

بخش‌های هماهنگی امور ولایات تمام دوسیه‌ها را جمع آوری نموده و همزمان با ثبت آنها در دفاتر و دیتابیس مربوط بلافاصله جهت آغاز رسیدگی و تحلیل دوسیه به "ریاست بررسی و تحلیل" ارسال می‌نماید.

کمیسیون مرکزی شکایات تا ۱۵ روز بعد از روز انتخابات اعتراضات و شکایات و اسناد و مدارک اثباتیه را بررسی نموده، فیصله نهایی خویش را صادر می‌نماید.

۴۲. آیا کمیسیون مرکزی شکایات صلاحیت تغییر تصامیم کمیسیون‌های ولایتی شکایات را دارد؟

بلی، کمیسیون مرکزی شکایات صلاحیت دارد، فیصله و یا قرار کمیسیون‌های ولایتی خویش را تأیید، تعدیل، تصحیح و یا باطل نماید. در صورت ابطال، فیصله و یا قرار جدید صادر می‌شود.

۴۳. در کدام حالات تصمیم کمیسیون مرکزی شکایات بررسی می‌گردد؟

تصمیم کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی در مورد رسیدگی به اعتراضات و شکایات انتخاباتی نهایی بوده مگر در موارد ذیل:

- حذف نام کاندید از لیست کاندیدان
  - باطل ساختن آراء یک مرکز رای‌دهی و یا حوزه انتخاباتی
- (۱) در صورتی که کمیسیون تصمیم کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی را در مورد قضایای ذکر شده در فقره ۱ این ماده رد نماید، یک کمیته مشترکی باید با تعداد مساوی اعضاء از هر دو کمیسیون ایجاد گردد.
  - (۲) کمیته مشترک باید اختلاف را بررسی نموده و تصمیم خود را در رابطه اخذ نماید.
  - (۳) در صورتی که کمیته مشترک قادر به حل اختلافات نباشد، در این صورت موضوع به محکمه خاص راجع می‌شود.
  - (۴) ستره محکمه باید یک محکمه خاص را در مرکز و یا ولایات با در نظر داشته قضیه به منظور رسیدگی به اختلافات ذکر شده در فقره ۳ این ماده ایجاد نماید.
  - (۵) محکمه خاص باید قضایای راجع شده را با در نظر داشت تقویم انتخابات در زودترین فرصت حل نماید.
  - (۶) تصمیم محکمه خاص در رابطه نهایی و قطعی می‌باشد.
  - (۷) کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و مراجع مربوطه دیگر باید با محکمه خاص همکاری نمایند.

۴۴. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام اقدامات اصلاحی را علیه تخلفات، تخطی‌ها و جرایم انتخاباتی می‌تواند اتخاذ نماید؟

- توصیه
- اخطار

- جریمه های نقدی
- پیشنهاد عزل و یا مجازات کارکن دولتی ای که در امور انتخابات مداخله می نماید
- عزل کارکن مؤقت انتخاباتی مطابق قانون
- اقدامات اصلاحی علیه شخص متخلف
- تعزیرات تأدیبی
- حذف کاندید یا رأی دهنده
- تصمیم به شمارش مجدد آراء
- ابطال صندوق های رأی
- ابطال رأی کاندیدان متخلف
- رأی دهی مجدد
- شمارش مجدد آراء در مراکز رأی دهی
- ارجاع موارد جرمی به مراجع عدلی و قضایی

تخلفات انتخاباتی و مجازات آن

منبع: قانون انتخابات ۱۳۹۸

۴۵. انواع مختلف تخلف های انتخاباتی کدام اند؟

- جزء ۱: ثبت نام بیش از یکبار در فهرست رأی دهندگان؛
- جزء ۲: استفاده از سمبول و سایر علائم مربوط به کاندیدان در مراکز رأی دهی؛
- جزء ۳: استفاده از سمبول و سایر علائم مربوط به کمیسیون و ادارات دولتی در مواد تبلیغاتی مبارزات انتخاباتی؛
- جزء ۴: تحریک یا وادار نمودن اشخاص به ارتکاب تخلف؛
- جزء ۵: عدم ارائه به موقع گزارش و یا ارائه گزارش نادرست از امور مالی مبارزات انتخاباتی؛
- جزء ۶: از بین بردن مواد تبلیغاتی کاندیدان دیگر؛
- جزء ۷: ممانعت از دسترسی به معلومات و ایجاد محدودیت غیرقانونی برای ژورنالیستان از تهیه گزارش رویداد های انتخاباتی.
- جزء ۸: ممانعت ناظرین و مشاهدین ملی و بین المللی از نظارت بر انتخابات.

- جزء ۹: ممانعت در ثبت نام یا تهیه فهرست رأی دهندگان؛
- جزء ۱۰: راه اندازی مبارزات انتخاباتی قبل یا بعد از موعد معین؛
- جزء ۱۱: مصارف بیش از حد معینه طرزالعمل مندرج ماده هفتاد و هفتم این قانون برای مبارزات انتخاباتی؛
- جزء ۱۲: حمل سلاح در مراکز رأی دهی؛
- جزء ۱۳: انجام هرنوع تبلیغات به نفع و یا ضرر کاندید توسط کارکن دولتی؛
- جزء ۱۴: استخدام کارکنان انتخاباتی مغایر طرزالعمل و لوایح مربوط؛
- جزء ۱۵: بسته کردن محل رأی دهی قبل از وقت معینه آن بدون عذر مؤجبه؛
- جزء ۱۶: ممانعت رسانه ها و ناظرین از عکاسی و فلم برداری از جریان رأی دهی به استثنای محلات زنانه که مشروط به اجازه مسئولین می باشد؛
- جزء ۱۷: تشویق رأی دهندگان برای رأی دهی به کاندید مشخص از جانب کارکنان انتخاباتی؛
- جزء ۱۸: فلم برداری و عکاسی از شخص حین رأی دهی به گونه که سری بودن رأی را خدشه دار نماید؛
- جزء ۱۹: تغییر مرکز رأی دهی بدون در نظر داشت طرزالعمل ها و لوایح مربوط؛
- جزء ۲۰: رنگ نکردن انگشت حین رأی دهی از طرف رأی دهنده یا کارکن انتخاباتی؛
- جزء ۲۱: عدم جلوگیری از رأی دهی اشخاص زیر سن؛
- جزء ۲۲: امتناع از دادن فورم شکایت به ناظرین کاندیدان؛
- جزء ۲۳: رأی دهی بیش از آنچه که در قانون پیشبینی شده باشد در یک انتخابات؛
- جزء ۲۴: ارائه معلومات غیر واقعی کاندید در مورد شرایط کاندید شدن به کمیسیون، و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی؛
- جزء ۲۵: باز نکردن مراکز رأی دهی توسط کارکنان کمیسیون در وقت معین بدون عذر مؤجبه؛
- جزء ۲۶: امتناع از انتقال مواد حساس و مورد نیاز انتخاباتی از طرف کارکنان کمیسیون بدون عذر مؤجبه؛
- جزء ۲۷: عدم ترتیب، نصب و توزیع فورم نتایج در مرکز رأی دهی؛
- جزء ۲۸: عدم امضاء و مهر در فورم نتایج و سایر اسناد انتخاباتی توسط کارکنان مؤظف کمیسیون؛
- جزء ۲۹: ممانعت یا امتناع از ثبت اعتراضات و شکایات کاندیدان یا ناظرین آنها؛

- جزء ۳۰: معطل قراردادن روند انتخابات در یک محل یا مرکز رأی‌دهی؛
- جزء ۳۱: استفاده از دارائی، تسهیلات و منابع دولتی در مبارزات انتخاباتی؛
- جزء ۳۲: عدم رسیدگی به شکایات و اعتراضات در مدت معینه مندرج قانون و طرزالعمل‌ها که موجب مختل شدن پروسه انتخابات گردد؛
- جزء ۳۳: تغییر، تبدیل یا از بین بردن اسناد مربوط به فهرست رأی‌دهندگان؛
- جزء ۳۴: نقض اصول رفتار کاندیدان، ناظرین، شاهدین، رسانه‌ها و کارکنان انتخابات؛
- جزء ۳۵: عدم رعایت طرزالعمل‌ها و لوائح کمیسیون، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و کمیته رسانه‌ها؛

۴۶. مجازات/ جریمه مرتکبین تخلفات انتخاباتی چگونه صورت می‌گیرد؟

- مرتکب تخلف مندرج جزء (۱) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۱۲۰۰۰۰) دوازده هزار الی مبلغ (۵۰۰۰۰۰) پنجاه هزار افغانی؛
- مرتکب تخلفات مندرج اجزای (۲ و ۳) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۵۰۰۰۰) پنج هزار الی مبلغ (۵۰۰۰۰۰) پنجاه هزار افغانی؛
- مرتکب تخلف مندرج جزء (۴) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۴۰۰۰۰۰) چهل هزار الی مبلغ (۸۰۰۰۰۰) هشتاد هزار افغانی و تمام آرای کاندید مربوطه در محلات و مراکز رأی‌دهی ذیربط باطل می‌گردد؛
- مرتکب تخلفات مندرج اجزای (۵، ۶، ۷، ۸ و ۹) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۱۰۰۰۰۰) ده هزار الی مبلغ (۳۰۰۰۰۰) سی هزار افغانی؛
- مرتکب تخلف مندرج جزء (۱۰) علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۵۰۰۰۰۰) پنجاه هزار الی مبلغ (۱۰۰۰۰۰۰) یکصد هزار افغانی؛
- مرتکب تخلف مندرج جزء (۱۱) حسب احوال مکلف به پرداخت معادل ده فیصد مصارف بیش از حد معینه برای مبارزات انتخاباتی؛
- مرتکب تخلفات مندرج اجزای (۱۲ و ۱۳) مکلف به پرداخت مبلغ (۱۰۰۰۰۰) ده هزار افغانی؛

مرتکب تخلف مندرج جزء (۱۴) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۱۰۰۰۰) ده هزار الی مبلغ (۲۰۰۰۰) بیست هزار افغانی؛

مرتکب تخلفات مندرج اجزای (۱۵ و ۱۶) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۱۰۰۰۰) ده هزار الی مبلغ (۵۰۰۰۰) پنجاه هزار افغانی و انفصال شخص از وظیفه؛

مرتکب تخلفات مندرج اجزای (۱۷ و ۱۸) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۵۰۰۰) پنج هزار الی مبلغ (۱۰۰۰۰) ده هزار افغانی؛

مرتکب تخلفات مندرج اجزای (۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲ و ۲۳) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۵۰۰۰۰) پنجاه هزار الی مبلغ (۱۰۰۰۰۰) یکصد هزار افغانی؛

مرتکب تخلف مندرج جزء (۲۴) علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون، حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۱۰۰۰۰) ده هزار الی مبلغ (۵۰۰۰۰) پنجاه هزار افغانی؛

مرتکب تخلفات مندرج اجزای (۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸ و ۲۹) علاوه بر انفصال از وظیفه، حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۵۰۰۰۰) پنجاه هزار الی مبلغ (۱۰۰۰۰۰) یکصد هزار افغانی؛

مرتکب تخلف مندرج جزء (۳۰) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۱۰۰۰۰) ده هزار الی مبلغ (۳۰۰۰۰) سی هزار افغانی؛

مرتکب تخلف مندرج اجزای (۳۱ و ۳۲) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۵۰۰۰۰) پنجاه هزار الی مبلغ (۸۰۰۰۰) هشتاد هزار افغانی؛

مرتکب تخلف مندرج جزء (۳۳) حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۵۰۰۰۰) پنجاه هزار الی مبلغ (۱۰۰۰۰۰) یکصد هزار افغانی؛

مرتکب تخلف مندرج جزء (۳۴)، علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون، حسب احوال مکلف به پرداخت مبلغ (۱۰۰۰۰) ده هزار الی مبلغ (۵۰۰۰۰) پنجاه هزار افغانی؛

مرتکب تخلف مندرج جزء (۳۵)، کارکن انتخاباتی علاوه بر انفصال از وظیفه، رأی دهنده و کاندید علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون، حسب احوال مکلف به پرداخت

مبلغ (۵۰۰۰) پنج هزار الی مبلغ (۱۵۰۰۰) پانزده هزار افغانی محکوم می‌گردد؛
۴۷. آیا تحریک، تهدید، ترغیب یا تشویق برای انجام تخلف انتخاباتی توسط قانون
مجازات می‌گردد؟

تحریک، تهدید، ترغیب یا تشویق بعنوان معاونت در تخلف پنداشته می‌شود. مرتکب
مکلف به پرداخت عین جریمه نقدی پیشبینی شده برای فاعل اصلی می‌باشد.

جرایم انتخاباتی و مجازات آن

منبع: قانون انتخابات سال ۱۳۹۸

۴۸. انواع مختلف جرایم انتخاباتی کدام اند؟

جزء ۱: سوء استفاده از وسایل و علایم نظامی اعم از اردوی ملی، پولیس ملی و امنیت ملی
به منظور ترسانیدن و یا تحت تأثیر قرار دادن رأی دهنده، کاندید و یا ناظر و مشاهد به نفع
و یا ضرر کاندید؛

جزء ۲: اخذ و یا پرداخت رشوت به منظور اعمال نفوذ در مراحل انتخابات؛

جزء ۳: تهدید، تخویف، هتک حرمت و اعمال فشار علیه رأی دهنده، کاندید، ناظر،
مشاهد، رسانه‌ها و کارکنان انتخابات؛

جزء ۴: پنهان کردن فورم نتایج و یا اوراق رأی دهی به منظور کتمان حقایق؛

جزء ۵: جابجایی، انتقال یا تصرف در اسناد انتخاباتی خلاف حکم قانون؛

جزء ۶: دریافت وجوه مالی از منابع غیر قانونی؛

جزء ۷: دریافت یا قبول مساعدت های مالی نقدی یا جنسی از اتباع و دول خارجی و یا
نمایندگی های سیاسی کشورهای خارجی مقیم افغانستان؛

جزء ۸: وارد کردن تغییر در فورم های نتایج با آرای استعمال شده در صندوق طوری که باهم
مطابقت نداشته باشند؛

جزء ۹: مداخله در سیستم های نرم افزار و سخت افزار مراکز جمع بندی نتایج بدون مجوز
قانونی؛

- جزء ۱۰: تشدد یا خشونت و یا برهم زدن وضع امنیتی که منجر به اخلال جریان انتخابات گردد؛
- جزء ۱۱: سرقت و یا از بین بردن اسناد و اوراق رأی دهی و یا مواد حساس انتخاباتی؛
- جزء ۱۲: ثبت نام با اسناد تزویر شده در فهرست کاندیدان؛
- جزء ۱۳: استعمال رأی با سند تزویر شده؛
- جزء ۱۴: استعمال رأی در غیاب شخص رأی دهنده؛
- جزء ۱۵: خرید و فروش آراء؛
- جزء ۱۶: تغییر یا تبدیل اسناد انتخاباتی اعم از کتاب ثبت، فورم های ثبت نتایج و اوراق رأی دهی به نفع یا ضرر کاندید؛
- جزء ۱۷: کم کردن و یا زیاد کردن آراء در جریان انتخابات به نفع یا ضرر کاندید؛
- جزء ۱۸: پنهان کردن و یا عدم طی مراحل به موقع اعتراض و شکایت درج شده به منظور کتمان حقایق؛
- جزء ۱۹: کتمان یا عدم اطلاع کارکن کمیسیون از مشاهده تخلف در محل رأی دهی؛
- جزء ۲۰: ممانعت از حضور ناظر، شاهد یا رسانه ها در جریان پروسه رأی دهی و شمارش آراء به منظور کتمان حقایق؛

۴۹. مرتکبین جرایم انتخاباتی چگونه مجازات / جریمه می شوند؟

- مرتکب جرم مندرج جزء (۱) به حبس قصیری که از سه ماه کمتر نباشد،
- مرتکب جرم مندرج اجزای (۲ و ۳) علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون برای مدت پنج سال، به حد اکثر حبس قصیر،
- مرتکب جرم مندرج جزء (۴) به حبس متوسط الی دو سال،
- مرتکب جرایم مندرج اجزای (۵، ۶، ۷ و ۸) به حبس متوسط الی سه سال،
- مرتکب جرم مندرج جزء (۹) به حبس که از یک ماه کمتر و از یک سال بیشتر نباشد،
- مرتکب جرم مندرج جزء (۱۰) به حبس بیش از دو سال،
- مرتکب جرم مندرج جزء (۱۱) به حداکثر حبس متوسط،
- مرتکب جرایم مندرج اجزای (۱۲، ۱۳ و ۱۴) علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون، به حبس قصیر،

مرتکب جرم مندرج جزء (۱۵) به حبس متوسط الی سه سال،
مرتکب جرایم مندرج اجزای (۱۶ و ۱۷) به حبس متوسط بیش از سه سال،
مرتکب جرم مندرج جزء (۱۸) به حبس قصیری که از سه ماه کمتر نباشد،
مرتکب جرایم مندرج اجزای (۱۹ و ۲۰) به حبس متوسط الی سه سال محکوم می‌گردد.

۵۰. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی در رسیدگی به جرایم انتخاباتی چه نقش دارد؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی، اعتراضات و شکایات مبنی بر جرایم انتخاباتی را مورد تحلیل و بررسی قرار خواهد داد، و در صورت عدم موجودیت کدام اعتراض یا شکایت نیز می‌تواند رسیدگی نماید. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی می‌تواند جرایم مرتبط به روند انتخابات را بررسی و شناسایی نموده، مرتکبین آنرا غرض تعقیب عدلی به مرجع ذیصلاح معرفی نماید.

۵۱. جریمه در کجا تحویل می‌گردد؟

جریمه باید در حساب بانکی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تحویل گردد. سند تحویلی پول جریمه باید به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی ارائه گردد.

۵۲. در صورت عدم تأدیه جریمه چه خواهد شد؟

در صورت عدم ارائه سند تحویلی پول (جریمه) به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی، جریمه برای بار ثانی وضع می‌گردد. و در صورت عدم تأدیه جریمه برای بار ثانی، شخص به ارگان‌های عدلی و قضایی معرفی می‌گردد.

مبارزات انتخاباتی

منبع:

- (۱) قانون انتخابات ۱۳۹۸
- (۲) لایحه مبارزات انتخاباتی ۱۳۹۷، کمیسیون مستقل انتخابات
- (۳) طرزالعمل رسیدگی به اعتراضات و شکایات مربوط به مبارزات انتخاباتی کاندیدان و طرفداران آنها ۱۳۹۷، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی

۵۳. میعاد مبارزات انتخاباتی چند روز است؟

برای انتخابات ریاست جمهوری: ۶۰ روز
برای انتخابات ولسی جرگه: ۲۰ روز
برای انتخابات شوراهای ولایتی: ۲۰ روز
برای انتخابات شوراهای ولسوالی: ۱۵ روز
برای انتخابات شورای قریه: ۷ روز
و برای انتخابات شاروال و مجالس شاروالی‌ها: ۲۰ روز،

۵۴. میعاد مبارزات انتخاباتی چه وقت خاتمه می‌یابد؟

میعاد مبارزات انتخاباتی ۴۸ ساعت قبل از روز انتخابات ختم می‌شود.

۵۵. آیا مبارزات انتخاباتی می‌تواند قبل از دوره معین آن آغاز و یا بعد از آن ادامه یابد؟

کاندیدان، احزاب سیاسی و طرفداران شان نمی‌توانند بعد از ختم میعاد مبارزات انتخاباتی، مبارزات خویش را ادامه دهند و یا مواد مربوط به مبارزات انتخاباتی را توزیع، پخش و نشر نمایند. این یک نوع تخلف انتخاباتی بوده و از طرف قانون مورد مجازات قرار می‌گیرد.

۵۶. زمان مبارزات انتخاباتی از کدام طریق نشر خواهد شد؟

زمان مبارزات انتخاباتی از طریق تقویم انتخاباتی ترتیب شده توسط کمیسیون مستقل انتخابات نشر خواهد شد.

۵۷. کی می‌تواند مبارزات انتخاباتی راه اندازی کند؟

کاندیدان، احزاب و ائتلاف‌های سیاسی و طرفداران شان می‌توانند فعالیت‌های مبارزات انتخاباتی را به پیش ببرند.

۵۸. شرایط مربوط به مبارزات انتخاباتی کدام اند؟

■ مبارزات انتخاباتی باید در محدوده زمانی تعیین شده در تقویم انتخابات و با در

- نظرداشت قوانین و رعایت اصول رفتارهای مربوطه به پیش برده شود.
- فعالیت‌های مربوط به مبارزات انتخاباتی (تشکیل اجتماعات سیاسی، حضور در رسانه‌های تصویری، صوتی و چاپی به منظور اعلام خط‌مشی‌های سیاسی و کمپاینی و نشر پوسترها و بیلبوردها) در خلای میان نشر لیست نهایی کاندیدان و آغاز مبارزات انتخاباتی و در دوران سکوت مجاز نمی‌باشد.
- مداخله در امور مبارزات انتخاباتی احزاب یا کاندیدان دیگر، تخریب مواد تبلیغاتی سایر کاندیدان و ایجاد مزاحمت و یا موانع در فعالیت‌های آنها، مجاز نمی‌باشد.
- برنامه‌های مبارزات انتخاباتی نباید قانون و نظم عامه را مختل سازد.
- منسوبین قوای مسلح اعم از وزارت های دفاع ملی، امور داخله و ریاست امنیت ملی نباید در برنامه‌های مبارزات انتخاباتی اشتراک نمایند.
- ارگانهای امنیتی نباید در مبارزات انتخاباتی مداخله نمایند.
- اتباع کشورهای خارجی و نهادهای خارجی نباید در فعالیت‌های مربوط به مبارزات انتخاباتی اشتراک نمایند، همچنان زمینه اشتراک آنها در این‌گونه فعالیت‌ها فراهم نگردد.
- همچنان، اتباع خارجی و نهادهای خارجی نمی‌توانند در مبارزات انتخاباتی کاندیدان اشتراک نمایند.
- هیچ شخص نمی‌تواند شهروندان کشور را جبراً به اشتراک یا عدم اشتراک در مبارزات انتخاباتی کاندیدان وادار سازد.

۵۹. کی می‌تواند از جریان مبارزات انتخاباتی مشاهده به‌عمل آورد؟

- کارکنان انتخاباتی، نمایندگان نهادهای مشاهد و رسانه‌های داخلی و بین‌المللی می‌توانند از جریان مبارزات انتخاباتی مشاهده به‌عمل آورند.
- کاندیدان و احزاب سیاسی باید زمینه مشاهده مبارزات انتخاباتی شان را برای کارکنان انتخاباتی، نمایندگان نهادهای مشاهد و رسانه‌های داخلی و خارجی فراهم نمایند.
- کاندیدان، نمایندگان احزاب سیاسی و طرفداران آنها تا زمانی که فعالیت‌های کارکنان انتخاباتی، نمایندگان نهادهای مشاهد و رسانه‌های داخلی و خارجی محدود به مشاهده از جریان مبارزات انتخاباتی باشد، نمی‌توانند در مورد

فعالیت‌های آنها مانع ایجاد نمایند.

■ ناظرین نمی‌توانند در جریان نظارت از مبارزات انتخاباتی کاندیدان در کارهای آنها مداخله نمایند.

۶۰. آیا مبارزات انتخاباتی می‌تواند قبل از آغاز و بعد از سپری شدن دوره مبارزات انتخاباتی راه اندازی گردد؟

نخیر، نشر مطالب و ویدیوهای تبلیغاتی قبل از دوره مبارزات انتخاباتی و بعد از سپری شدن دوره مبارزات انتخاباتی (دوره سکوت) از طریق صفحات اجتماعی (فیسبوک، توئیتر، یوتیوب، انستاگرام...) مجاز نمی‌باشد. علاوه بر این، کاندیدان، احزاب و ائتلاف‌های سیاسی و طرفداران شان نمی‌توانند در جریان مبارزات انتخاباتی از طریق صفحات اجتماعی مسایل را که باعث تحریک خشونت و یا برانگیختن احساسات قومی، گروهی، مذهبی، لسانی، سمتی و معلولیتی می‌گردند، نشر نمایند.

۶۱. در صورت نقض شرایط مربوط به مبارزات انتخاباتی، کدام اقدام صورت خواهد گرفت؟

احزاب و ائتلاف‌های سیاسی، کاندیدان و گروه‌های ذینفع در انتخابات می‌توانند با استفاده از فورم‌های مشخص، راجع به تخلفات، تقلبات، تخطی‌ها و جرایم انتخاباتی در دفتر مرکزی و دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی اعتراض و شکایت درج نمایند. بعد از دریافت اعتراضات و شکایات مبنی بر نقض شرایط مربوط به مبارزات انتخاباتی از سوی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی، شخص یا نهاد متهم مطابق با قانون مجازات خواهد شد.

تصامیم کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی در مورد رسیدگی به تخلفات در جریان مبارزات انتخاباتی نهایی و قابل تطبیق می‌باشد.

مشارکت جوانب ذیدخل

۶۲. جوانب ذیدخل کلیدی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی کدام‌اند؟

رأی‌دهندگان (زنان، مردان، جوانان، اشخاص دارای معلولیت)، اشخاص، حکومت، احزاب سیاسی، جامعه مدنی، رسانه‌ها، مشاهدین، جامعه بین‌المللی، سکتور خصوصی و وزارت خانه‌ها

۶۳. تأمین ارتباط کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی با جوانب ذیدخل کلیدی آن چه اهمیت دارد؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی بخاطر پیشبرد وظایف خویش، باید اعتماد و اعتبار جوانب ذیدخل خود را کسب نماید. جوانب ذیدخل از طریق جلوگیری از تقلبات، تخلفات و جرایم انتخاباتی و گزارش‌دهی بینظمی‌های انتخاباتی به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی، نقش مهمی را در برگزاری یک انتخابات با اعتبار، همه شمول و صلح آمیز اجراء می‌نمایند.

۶۴. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام استراتژی‌ها را به منظور تقویت ارتباطات اش با جوانب ذیدخل کلیدی روی دست گرفته است؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی استراتژی و پالیسی ارتباطات را به منظور آگاهی عامه و مشارکت جوانب ذیدخل ترتیب نموده است. سند مذکور رهنمودی را به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی به منظور پلانگذاری و تحکیم ارتباطات آن با جوانب ذیدخل فراهم می‌سازد. کمپاین‌های هدفمند از جانب ریاست اطلاعات و آگاهی عامه طرح و تطبیق شده‌اند. کنفرانس‌های مطبوعاتی به منظور اطلاع رسانی راجع به پیشرفت امور حل منازعات انتخاباتی بصورت منظم تدویر می‌گردد.

۶۵. آیا جوانب ذیدخل انتخاباتی راجع به حل منازعات انتخاباتی از سیستم پاسخگویی دوجانبه برخوردار اند؟

بلی. جوانب ذیدخل در برگزاری انتخابات صلح آمیز بشمول حل منازعات انتخاباتی سهم می‌گیرند. این خصوصاً در پذیرش نتایج و روند رسیدگی به شکایات، یک موضوع حساس

می‌باشد. مشاهدین و احزاب سیاسی مسئول اند تا باعث ایجاد و تحریک منازعات نگردند، چون شایعات و اتهامات بیجا می‌تواند سبب خشونت مرتبط به انتخابات گردد.

۶۶. احزاب سیاسی در حل منازعات انتخاباتی چه نقش دارند؟

نقش احزاب سیاسی در برگزاری انتخابات با اعتبار، همه شمول و صلح آمیز و همچنان حل منازعات انتخاباتی مهم می‌باشد. احزاب سیاسی با رعایت حاکمیت قانون، می‌توانند از تخلفات و جرایم انتخاباتی جلوگیری نموده، رأی دهندگان (حوزه‌های انتخاباتی)، طرفداران و اعضای خویش را به گزارشدهی بموقع در مورد بینظمی‌های انتخاباتی تشویق نموده و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی را در انجام وظایف آن کمک نمایند.

۶۷. نهادهای جامعه مدنی در حل منازعات انتخاباتی چه نقش دارند؟

نهادهای جامعه مدنی نقش بزرگی را در تحکیم دموکراسی انتخابات اجرا می‌نمایند. بیطرفی نهادهای جامعه مدنی سبب بیشتر شدن مشروعیت روند انتخابات می‌شود. این نهادها به سطوح مختلف (اجتماع، ولایت و به سطح ملی) در عرصه‌های مختلف چون (مدافعه، اصلاح پالیسی، تحقیق و بسیج سازی اجتماعی) فعالیت می‌نمایند، و برای آوردن تغییرات مثبت آماده می‌باشند. این نهادها می‌توانند راجع به روند ثبت شکایات و انواع بینظمی‌های انتخاباتی به مردم آگاهی داده و آنها را تشویق نمایند تا بینظمی‌ها را بدون هراس، و با اعتماد بالای کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی، گزارش دهند.

۶۸. مشاهدین و جامعه بین‌المللی در حل منازعات انتخاباتی چه نقش دارند؟

مشاهدین و جامعه بین‌المللی از جمله جوانب ذیدخل کلیدی اند که اعتبار روندهای انتخابات را بر اساس بهترین معیارات و مشق‌های بین‌المللی تأیید می‌نمایند. آنها مشاهدین خویش را که از سوی کمیسیون مستقل انتخابات اعتبارنامه دریافت می‌نمایند، نظر به تقاضای حکومت اعزام می‌نمایند. آنها مشاهده می‌نمایند که آیا انتخابات به شکل آزاد، عادلانه و شفاف و بر مبنای قوانین و پالیسی‌های ملی، و معیارات بین‌المللی برگزار می‌گردد، و هرنوع بینظمی‌ها را همراه با پیشنهادات خویش گزارش می‌دهند. بنابراین، آنها می‌توانند یک جانب کلیدی مهم بوده و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی را در انجام وظایف مربوط به حل منازعات انتخاباتی حمایت و همکاری نمایند. کمیسیون مستقل شکایات

انتخاباتی ایجاب می‌نماید که بخاطر پیشبرد مؤثر فعالیت‌های خویش، اعتماد مشاهدین و جامعه بین‌المللی را کسب نماید.

۶۹. جوانان در حل منازعات انتخاباتی چه نقش دارند؟

نسل جوان افغانستان از طریق مشارکت مدنی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، بصورت روزافزون خواهان سهم‌گیری در تصمیمی اند که بالای زندگی آنها تأثیرگذار می‌باشد. منحصیث یک تلاش وسیع برای تقویت حکومتداری دموکراتیک، اولویت مهم در این مرحله بهبود مشارکت وسیع جوانان در روند انتخابات، بشمول حل منازعات انتخاباتی می‌باشد، بخاطریکه جوانان از ظرفیت تنظیم، ارتباط و نفوذ برخوردار بوده و در راستای ایجاد تغییر انتقالی نقش مثبت دارند. جوانان می‌توانند سایر جوانان، خانواده‌ها و اجتماعات را در مورد نقش شان در روند انتخابات، بشمول حل منازعات انتخاباتی، خصوصاً راجع به جلوگیری از بینظمی‌های انتخاباتی و ثبت شکایات (در صورت مشاهده تقلب، جرایم یا تخلفات انتخاباتی) آگاه سازند.

۷۰. رسانه‌ها در حل منازعات انتخاباتی چه نقش دارند؟

رسانه‌ها یکی از جوانب ذیدخل مهم می‌باشند که در بهبود شفافیت روند انتخابات و آگاه ساختن سایر جوانب ذیدخل در مورد حقوق انتخاباتی، بشمول حل منازعات انتخاباتی، نقش دارند.

جن‌در

۷۱. انواع مختلف خشونت انتخاباتی علیه زنان کدام اند؟

روانی، لفظی و فیزیکی

۷۲. چرا اشتراک زنان در روند انتخابات و تصمیم‌گیری، بشمول حل منازعات انتخاباتی، مهم است؟

زنان نیم از پیکره مردم افغانستان را تشکیل می‌دهند و در سهم‌گیری، بهره‌مندی و استفاده از روندهای انتخاباتی و سیاسی و تصمیم‌گیری از حقوق قانونی مساوی با مردان برخوردار

می‌باشند. اشتراک سیاسی زنان بحيث رأی‌دهنده، کاندید، کارمند و مشاهد انتخاباتی برای حصول اطمینان از همه شمول بودن انتخابات حتمی می‌باشد. زنان نظر به مردان دارای نیازها و شرایط انتخاباتی متفاوت بوده و با انواع چالش‌های مختلف مواجه می‌باشند، بنابراین بخاطر در نظر گرفتن مشکلات آنها در پالیسی و پلان، اشتراک و نمایندگی آنان در تصمیم‌گیری بشمول حل منازعات انتخاباتی ضروری می‌باشد.

۷۳. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام میکانیزم‌ها را به منظور تقویت تساوی جندر و توانمندسازی زنان روی دست گرفته است؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی واحد جندر را که متشکل از کارمندان متعهد می‌باشد، به منظور ترویج جندر در سطوح اداری، پالیسی و پروگرام ایجاد نموده است. واحد جندر پالیسی، استراتژی و اکشن پلان جندر را به منظور پلان‌گذاری و تطبیق سیستماتیک برنامه‌ها جهت بهبود تساوی جندر و توانمندسازی زنان، با تمرکز بر حل منازعات انتخاباتی ترتیب نموده است. فیصدی کارمندان اناث کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی از سال ۲۰۱۴ به اینسو افزایش یافته است. کارمندان کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی راجع به جندر و انتخابات، اهمیت تساوی جندر، توانمندسازی زنان و خشونت جنسی (BRIDGE) به منظور جلوگیری از تبعیض در محل کار و ایجاد یک فضای مصئون برای کارمندان اناث جهت بهره‌مندی از حقوق و فرصت‌های مساوی عاری از تبعیض، آگاهی و آموزش دریافت می‌نمایند.

۷۴. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کدام تدابیر را به منظور افزایش دسترسی زنان به میکانیزم حل منازعات انتخاباتی روی دست گرفته است؟

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کمپاین‌ها و جلسات مشورتی هدفمند را به منظور تشویق سهم‌گیری زنان در حل منازعات انتخاباتی تدویر نموده است. لکچرهای هدفمند در مورد زنان در پوهنتون‌ها فراهم می‌شود. نقش زنان در حل منازعات انتخاباتی در تمام برنامه‌های ظرفیت‌سازی و آگاهی‌عامه ترویج می‌شود. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی دارای ۳۴ کمیشنر اناث در دفاتر ولایتی می‌باشد تا بستر مناسب برای دسترسی زنان به روند حل منازعات انتخاباتی فراهم گردد.

سوالات متفرقه

۷۵. در صورتی که مسئولین یا کارمندان کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی مرتکب نقض قانون انتخابات گردند، کدام اقدام صورت می‌گیرد؟

در صورتی که بر علیه مسئولین یا کارمندان کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی، اعتراض یا شکایت ثبت گردد، آنها مانند سایر جوانب ذیدخل مطابق با قانون مجازات خواهند شد.

۷۶. آیا مردم عام می‌توانند نظریات شانرا به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی انتخاباتی ارایه نمایند؟

ریاست اطلاعات و آگاهی عامه کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تمام نظریات مردم مبنی بر فعالیت، اجراءات و تصامیم کمیسیون را جمع‌آوری، ترتیب و تحلیل می‌نماید؛ و پس از بحث و مشورت با کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی، پاسخ‌های مناسب را ارایه نموده، موقف کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی را در همچون موارد مشخص انعکاس خواهد داد. در عین زمان، ریاست مذکور یک نقل از گزارش مختصر نظریات را از طریق ریاست دارالانشاء به اعضای کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی ارسال خواهد نمود.

۷۷. برای دریافت معلومات راجع به روند شکایات و میکانیزم حل منازعات انتخاباتی با کی به تماس شده می‌توانیم؟

در صورتی که راجع به روندهای شکایات و میکانیزم حل منازعات انتخاباتی سوال داشته باشید، با دفاتر ولایتی و مرکزی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تماس گرفته می‌توانید.

جزئیات تماس:

- خانم فروزان فرزام
- مدیر عمومی دسترسی به اطلاعات
- ریاست اطلاعات و آگاهی عامه
- کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی

شماره تماس: